

Սակայն երբեմն, իրկուններ, կը խորհին քաղին մէջ,
Անոնց որոնք, ա՛խ, իրենց կրօսին, մազլեր էին վեր՝
Դէպ ապագան ու, մընոս բասէն խըմել չուզելով,
Պառկեր էին վերը, հոն, ու կամովին մեռեր հոն.

Ու կ'ըզգան խայր մը խըղճի, երբ էջին վրայ բարձունքին,
Փայլակի շող մ' իրենց ցոյց կուտայ ձեռքերն սարածուած
Դիակներուն սիգապանձ, որոնց աչքերն վեհագեղ
Կ'երագեն, յար մեծաբաց, իսէպներն կորսուած:

Թրգմ. Թ. Ե. Գ.

ALBERT SAMAIN

Ք Ո Ր Ո Տ Ը

«Ճամբայ՝ ջրիք բորոսին, ճամբայ՝ բացիք».—Երբ ան կուգար
Խուշ ձայնն ամբողջ կը մեղիք, «ճամբայ, ճամբայ՝ բորոսին»:
Մարդիկ հեռու կը փախչէին—կիներ, աշեր եւ մանուկներ,
Բոլոր անոր հանդիպողներն ճամբուն վրայ: Եւ բոլլ ջրին
Որ ան անցնէ: Ու բաց դուռնէն յառաջացաւ զըշխկոր
Ճակիին մոխիւր ցանած բորոս մ' հիւք ու բըշուտ,
Բուրձ մը պատած մեջքին եւ քուրջ մ' իր շուրթներուն
Յետոյ կ'երթար ճամբանախալ ու դանդաղ,
Չայնելով սրտարեկիչ եւ հոսկընալ բառերով.
«Պի՛ղձ եմ, պի՛ղձ եմ».—Բանգի բորոս եր Գերուն:

* * *

Եւր եր ծագեր արշալոյսն,
Երբ Աստուծոյ մեծ քանանան սաճարին մէջ սրբութեան
Սեղանին առջեւն սեցաւ: Խունկի բուրվառը կը ծրխար,
Մոխիին մէջ լոյս մը դողդոջուն կը կայծկէր: Օրհներգ մը վեհ
Կանաւներուն շակ կը քնդար, կը ծածանէր
Ողորի մը սիւս հասիկ հասիկ. ու միայնակ հոն ծրնարեց
Քերն հիւսած ու վրէժս զերդ ուրուական զարհուրելի.
Մերամարդիկ մեղեդիին սոճագանգները մարեցան
Անկիւններու մէջ հեռաւոր: Եւ ան ոսքի ուզեց ելլել
Անգորութեան հետ կրողներով, եւ մոխրոս գլուխը խնամահած՝
Ինչպիսի երբեմն բողոք իր պատմութեան քանկազին,
Եւ բորոսի հագաւ քաթերն ալն անարգ:

Ու այսպիսի ան մընաց կանգուն,
Բուրձ մը պատած մեջքին ու քուրջ մ' իր շուրթներուն
Կեցաւ կանգուն՝ ըստանալով դատաւանդ:

—«Հեռացի՛ր, օ՛հ, հեռացի՛ր, բըշուտ որդի՛դ Իսրայիլի,
Տաճարէ՛ն քու Աստուծոյ. վասնզի Ան ինք հառուածեց
Պատահաւի զաւազանով. Հեռացի՛ր դէպ ի անապատ
Բոլորդ սիրածներդ փախ տուր արագ ֆայլերով,

Որպեսզի այդ ժամն փախկն իր ժողովուրդը մընայ զեւծ:

— «Հեռացի՛ր, մի՛ մօտենար

Որգոսայինն ու բազմամարդ ամբոխներն .

Զր դրնե՛ս անուար ո՛հ ինչ մարդկային սեմի մը վրայ:

Մի՛ կանգ անեն անբույ վրայ կանչող ձայնին ունկրկներու,
Անապատին անցորդներէ՛ն իսկ փախիր:

Ծառա շուրքները մի՛ բըրջեր

Հասող ջուրին ո՛ր եւ հ սան,

Եւ մի՛ հանգչիր հս՛ն ուր կան շարկածածուկ աղբիւրներ,

Ծունկի գալով չըղա՛յ ծրոխ ուխտաւորի ջուրն ընկելու

Անապատի հորերուն իսկ կամ զեկային դարձուն:

Դուն մի՛ անցնիր երբեք մարդու մը ձամբէն,

Եւ զեփխսին մէջէն զովիկ: Մի՛ բնա պառկիր ուր իրանաւ

Ծառերուն շուփին ներքեւ ուր կան հեփեր մարդկային:

Ո՛չ ալ կարեն պիտի խրախ մարդին վրայ արծող այծին,

Պիտի չկորզես ցորենն հասկին, կամ անոր հասն ոսկեզոյնն:

«Եւ արդ, զընձ հեռու անես մարդոց աջին.

Եւ երբոր սիրելի ճրկըրի եւ այդ աչերոյ ա՛յ մըրագնին,

Վերցնի՛ր զանոնք աղերսագին աղօթքներով դիպի տո Այն՝

Որ ինչ ընտել մարդոց մէջէն որպէսզի դուն կրբաւ անոր

Դաւազանի պատահան. Է՛ն հեռացի՛ր, ո՛վ բորս,

Եւ մի՛ մոռնար իմ Աստուծոյ՝:

Ու մեկնեցաւ ան միայնակ.

Ո՛չ մեկը զինք սիրողներէն եւ ո՛չ իսկ ճե՛ որուն անունն

Ընդերձուցած էր շաւերուն իր սրտին

— Որ այս պահուն կը գաղաւտէր— չեկա՛ւ խօսիլ անոր խօսքեր

Ըստփանքի: Այո՛, զընաց ան իր ձամբան,

Հիւանդագին եւ սրտաբեկ ու միս միեակ—մեռնելո՛ւ...

Բանդի բորսն է անիծուած Աստուծոյ:

Կեսորին էր.

Եւ Քերն ծունկի եկաւ մօտ լրձակի մը կայուն

Անապատին մէջ անայի, եւ իր ձակասն ողողեց,

Իր բորսի այրող ձակասն, եւ մօտեցաւ անմայր ջուրն

Հրատչոյր իր շուրքներուն, աղօթելով որ ա՛յնպէս զեր

Օրհնեալին օրհնրի իր օրհասի վայրկեանին:

Ոտնաձայն լրեւց մօտէն. եւ խոյս տալու անկարող՝

Բուրջն աւելի մօտեցաւ իր շրթունքին.

Հեծեծելով, «պի՛ղծ եմ, պի՛ղծ եմ»: Եւ կարծրաւագ խաւաղին

Ծալերուն մէջ ըստօղելով դիմն աներչոյ՝ ինկաւ զեփն,

Ըստսեղելով որ մարդկային փայերն իրմէ հեռանան:

Օտարական աւելի մօ՛տ եկաւ ստիպել. խնամեցաւ

Բորսին զեկանաւած դիմքին. անո՛ւնը տրաւ՝

«Քերն՛ն»:—Այդ ձայնն հնչեց ա՛յնքան աւօրիեակ փայլունքով

Նուազարանի մը սիրտան ձայնին նրբան դաշնախոր:

Որ զարչ փախկն ընդարմացած զարկերակներն արթնցան

Եւ պահ մ՛ուժգին բարսիւնցին բորսին բորք քեփերուն տակ

Կենսամոռոց խայտալիկով:—«Ելի՛ր Քերն՛ն»: Եւ ան մոռցաւ

Դաժան երգովն. երաւ ոտքի անոր առջեւ: Սիր ու ստիպում

Պարտեցին այն ու եայտածք Քերնի՝

Երբ դիտեց օսարականն: Ան չէր հագած քանկազին
 Պատուան մը գեղեցիկ, ո՛չ ալ ունէր ձակտն վրայ
 Ազնուական սան ու տնտի մը նշանակե.
 Ո՛չ քիկնապան, ո՛չ շփառմը կային իր հետ, ո՛չ ալ իր ձեռքն
 Ունէր վանան, սուր կամ նիզակ: Ստացն խաղաղ դիմքին վրայ
 Գանահալած իշխանութիւն մը կը հանգչէր: Ու երբ մտքէ՝
 Արքայական անուշ շրնորն մ'անոր շրթունքը կ'օծէր:
 Արի ստիծն ի ինչ անոր պիտի սաքէր մորիկն մէջ:
 Պարզ պարեգօս մ'էր հագած. մաշած էին ռոսի տրեւներն:
 Իր պէտք հասակը կ'ստարուն շնորհի սխալ մ'էր շրջել.
 Իր կազմն ու ձեռն ստատածային կը կրէր դրոշմ՝
 Անկենց ու մանկական անեղութեամբ երկնքում:
 Կասպոյս այժերն էին խաղաղ, ինչպէս երկնքն:
 Անանկ պահուն միջօրէին. երկաթէ գերծ ներքն իր գլխուն
 Փրոտում էին ուսերուն վրայ: Գանգուր մօտմն ալ վայելուչ՝
 Կասարեալ աշտութեան շրտմ կոսար անոր անձին:
 Անձկութեամբ նայելով պա՛ն մը Բեշմէ, յուզուեցաւ:
 Յետոյ ծոկով քիչ մը ջուր տալ շինէ իր ափին մէջ
 Ու սրտիկն անոր ձակտն լսելով «Օ՛հ, սրբորդ»:
 Եւ անա քեփերն անոր քափքութեան,
 Հեշտ զովութիւն մ'էր համբերէն աղոթիկ,
 Երիտանոս ձեռքին ափերը ստեղծած. ձակտն վրայ
 Երախայի մը ցողաքունը քարմութիւնը շողաց սակաւ:
 Սրբալուծ էր քորոջն. ու սն զեկն իշխանով
 Երկրագնաց Յիսուսի ռսերուն տակ, ու պաշտն'ց զայն:

N. P. WILLIS

Քրդ. Անգլիերէնէ
 ՆԵՐՍԷՍ ՍԱՐԿԱՆԻԱԳ

ԱՅՍ ԲԱՆԵՐԷ ՊԵՏԻ ԲԼԱՆ

Այս բաներն պիտի բլլան: Յեղ մը բարձր ու ազնիւ՝
 Զոր աշխարհ չէ՝ երբեք հանցած՝ պիտի էլլէ,
 Ազատութեան բոցն իրենց հոգիին խորն,
 Եւ լոյսն ալ զիտութեան իրենց աչեւուն մէջ:

Անոնք պիտի բլլան առի, վե՛ն Եւ հոռիւ,
 Բայց պիտի չքափեն կոտորի մ'իսկ առիւնի.
 Այլ ինչպիսի սղիտ պիտի շիրապետեն
 Հոգին ու կրակին, օղի՛ն ու ծովերուն:

Քրդ. Անգլիերէնէ
 ՆԱՐԱՅՐ ՍԱՐԿԱՆԻԱԳ

Եւ ազգ մը ազգի հետ, Եւ երկիր մ'հետ երկրի.
 Անգէն պիտի ապրի, ազատ իբրեւ քնկեր.
 Ամէն սիրտն է՛ւ ամէն ուղեղի մէջ
 Եղբայրութեան երակն ուժղին պիտի տափէ:

Աւելի վե՛ն պիտի՝ ծրլին նոր արուեստներ,
 Հրգօր նրազներով երկինք պիտի քրքան,
 Եւ անձնիւր կեանք ինքնին եղ մը պիտի բլլայ,
 Երբ ամբողջ երկիրն ալ դրապիտի մը փոխուի:

JOHN ADDINGTON SYMONDS

(HISTORIC SHORES)